УДК 34
З-12

Рекомендовано до друку Вченою радою Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет» (протокол від 27.07.2026 № 13).

З-12 Забезпечення правопорядку та протидії злочинності в Україні та у світі: проблеми та шляхи їх вирішення : матер. VI Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 05 черв. 2026 р.). Дніпро : ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2026. 242 с.

Збірник конференції містить матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Забезпечення правопорядку та протидії злочинності в Україні та у світі: проблеми та шляхи їх вирішення» (05.06.2026), у роботі якої взяли участь представники закладів вищої освіти, наукових установ, правоохоронних органів, недержавних установ України та іноземних держав.

Матеріали науково-практичної конференції надруковані в авторській редакції.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

докт. юрид. наук, проф. **Олег КИРИЧЕНКО** (*голова);* канд. юрид. наук, доц. **Олександр ХРИСТОВ** (*заст. голови);* канд. юрид. наук, доц. **Тетяна АЛФЬОРОВА**; докт. юрид. наук, доц. **Вадим ДАВИДЮК**; канд. юрид. наук **Сергій ДУБОВ**; докт. юрид. наук, проф**. Євген ЛЕГЕЗА**; канд. юрид. наук, доц. **Тетяна ЛЕЖНЄВА**; докт. юрид. наук, проф. **Вадим НЕГОДЧЕНКО**; канд. юрид наук, доц. **Станіслав ЧЕРНОП'ЯТОВ**; **Андрій МІРОШНИК** *(секретар).*

ISBN 978-617-8981-32-7

© ВНПЗ ДГУ, 2026
© Автори, 2026

ЗМІСТ

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ ТА ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ ТА У СВІТІ

Кириченко О.В.
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ ТА ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ…… 11

Акімов М.О.
ДО ПИТАННЯ ЗАКОНОДАВЧОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ЯКОСТІ РОБОТИ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ……... 15

Шамара О.В., Комашко В.В.
ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНСТИТУТУ ПІДСЛІДНОСТІ В КОНТЕКСТІ ВИКОНАННЯ ДОРОЖНЬОЇ КАРТИ З ПИТАНЬ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА..... 17

Вороніна К.О., **Ліпинський В.В**.
ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА ЗАСАДА ТЛУМАЧЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ДЕЛІКТНИХ ПРАВОВИХ НОРМ…….. 22

Ірха Ю.Б.
КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ КОНТРРОЗВІДУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ…… 25

Літвін Ю.І., **Літвін Л.Ю.**
ЩОДО ОКРЕМИХ ПИТАНЬ ВДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНТРРОЗВІДУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ ВНУТРІШНЬОЇ ТА ВЛАСНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖПРИКОРДОНСЛУЖБИ…… 29

Титаренко О.О.
ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ДОКТРИНИ З ПРОФЕСІЙНОГО ВТРУЧАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ…….. 33

Шинкаренко І.О.
ПРОФЕСІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА КУРСАНТІВ ЯК СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ ТА ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ…… 36

Вдов А., Пренько Я.
МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ПРОТИДІЇ ДИСКРИМІНАЦІЇ ТА ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ В УКРАЇНІ…… 39

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ ТА ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ ТА У СВІТІ

Кириченко Олег Вікторович
доктор юридичних наук, професор,
ректор
Дніпровського гуманітарного університету
ORCID: https://orcid.org/ 0000-0002-2046-9522

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ ТА ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

На сучасному етапі розвитку українського суспільства головним напрямом діяльності держави у сфері охорони прав і свобод людини і громадянина та їх інтересів є забезпечення правопорядку та протидія злочинності як одна із форм правоохоронної діяльності, що впливає на стримування розповсюдження правопорушень, у тому числі й злочинності.

Сьогодні чинні механізми забезпечення правопорядку та протидії злочинності є недосконалими, оскільки не вирішеними залишаються проблеми щодо недосконалості підходів до формування державної політики та правового регулювання відносин у сфері забезпечення правопорядку та протидії злочинності; відсутності скоординованих дій між суб'єктами забезпечення правопорядку та протидії злочинності; потребує розподіл повноважень, функцій і сфер відповідальності між правоохоронними органами, створення ефективної системи їхньої взаємодії тощо. У зв'язку з цим слід назвати декілька основних проблем, пов'язаних із забезпеченням правопорядку та протидії злочинності в Україні:

1. Недостатньо ефективна державна політика у сфері забезпечення правопорядку та протидії злочинності, відсутність стратегії протидії злочинності в умовах воєнного стану.

Державна політика у цій сфері реалізується через вироблення та прийняття відповідних нормативно-правових актів (у першу чергу законодавчих актів), що спрямовані з одного боку на забезпечення діяльності суб'єктів протидії злочинності, а з іншого – на забезпечення належного функціонування системи протидії злочинності.

На сьогодні залишається проблема щодо розробки та прийняття законів України «Про основи протидії злочинності» та «Про правоохоронну діяльність та правоохоронні органи» тощо.

Деякі позитивні кроки в цьому напрямі є, хоча деякі вони є й дискусійними. Так, відповідно до Стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023-2027

роки одними із стратегічних пріоритетів є: 1) дієвість і ефективність органів правопорядку та прокуратури як невід'ємної складової сектору безпеки і оборони, в межах якого вони забезпечують національну безпеку України, у тому числі громадські безпеку й порядок, протидіють злочинності з урахуванням стратегічних цілей та відповідно до стандартів прав людини і основоположних свобод, у тому числі із забезпеченням гендерної рівності; 2) послідовна кримінальна політика, пріоритетом у якій є запобігання злочинності, невідворотність відповідальності, захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, забезпечення інтересів потерпілого [1].

У зв'язку з цим виникає перше питання, а саме: розмежування понять «правоохоронні органи» та «органи правопорядку». Існує думка, що найпродуктивнішим підходом у розмежуванні цих понять є функціональний підхід, який спирається на основі завдання та функцій відповідних органів, цілком узгоджується з положеннями Конституції України та відповідає положенням Дорожньої карти з питань верховенства права, Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки та Урядового Плану заходів до нього [2].

Створення якісного нормативно-правового підґрунтя можливо лише за наявності стратегії, яка повинна відображати основні напрями правових та стратегічних засад протидії злочинності.

Стратегію протидії злочинності визначає концепція, якої сьогодні не існує. Лише до 2015 р. існувала Концепція реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень на період до 2015 року, яка була схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.11.2011 № 1209 р., та існує Стратегія боротьби з організованою злочинністю, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.09.2020 № 1126-р. Доречі, на сьогодні розроблюється нова Стратегія боротьби з організованою злочинністю на 2026-2030 роки [3]. Крім того, згідно з Рішенням РНБО України «Про заходи щодо посилення боротьби зі злочинністю в Україні» від 06.05.2015 р. та з метою недопущення загострення криміногенної ситуації в окремих регіонах України, мінімізації впливу відповідних загрозливих чинників на національну безпеку, підвищення ефективності захисту прав і свобод громадян було визначено пріоритетним напрямом щодо протидії злочинності.

У зв'язку з підвищеною суспільною небезпечністю більшості кримінальних правопорушень та тенденцій їх розповсюдження в країні (а після війни ми прогнозуємо динаміку щодо їх збільшення) [4, с. 59], на сьогодні слід вже напрацьовувати стратегію протидії злочинності з урахуванням превентивних напрямів діяльності правоохоронних органів. Слід зазначити, що основною функцією діяльності правоохоронних органів є превентивна діяльність та відповідно пріоритетним напрямом протидії злочинності є запобігання кримінальним правопорушенням (профілактика, попередження та припинення), що передбачає такі форми, які повинні

стримувати особу від наміру вчинити кримінальне правопорушення або доведення кримінально протиправного умислу до кінця [5, с. 13].

Також одними із пріоритетних напрямів удосконалення правового забезпечення діяльності суб'єктів протидії злочинності є розробка та прийняття нового Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» та удосконалення норм Кримінального процесуального кодексу України щодо негласних слідчих (розшукових) дій; приведення законів України, які регламентують діяльність щодо протидії окремим видам злочинності (кримінальним правопорушенням).

Успішність реалізації державної політики протидії злочинності залежить від ефективності здійснення кадрової політики. На жаль, в правоохоронних органах із року в рік погіршувалася робота з персоналом, у результаті чого із-за різних причин, зі служби звільнялося значна кількість працівників, і в першу чергу слідчих та оперативних підрозділів, які мали значний досвід роботи, що призводило насамперед до втрачання наступності поколінь. Тому одним із актуальних питань реформування правоохоронних органів є підготовка висококваліфікованих фахівців для тих підрозділів, які безпосередньо здійснюють протидію злочинності. Не менш актуальним залишається й питання щодо дотримання прав і свобод громадян та законності працівниками правоохоронних органів, оскільки систематично порушуються з боку правоохоронних органів права людини під час забезпечення правопорядку та проведення мобілізаційних заходів.

2. Неефективне реагування з боку правоохоронних органів на корупційні прояви у суспільстві та притягнення винних осіб у корупції до відповідальності.

На сьогодні у суспільстві існує запит на протидію корупції. Але правоохоронні органи недостатньо оперативно реагують на звернення громадян з приводу корупційних діянь та виявляються неспроможними ефективно розслідувати корупційні правопорушення. Одним із показників неефективності є недоведення справи до суду або недоведення вини особи в суді.

На сьогодні існує ряд органів, які ведуть протидію корупції в Україні, але виникають проблеми щодо розмежування їх компетенції, дублювання повноважень, координації взаємодії, встановлення сфери відповідальності тощо. Вони, як правило, ведуть боротьбу з наслідками. Разом з тим, вони не ведуть боротьбу з причинами. Слід зазначити, що основна мета діяльності правоохоронних органів – недопущення вчинення кримінальних правопорушень.

Кількість зареєстрованих корупційних кримінальних правопорушень зростає. Разом з тим простежується ряд негативних тенденцій, зокрема: 1) відкриваються кримінальні провадження за формальними ознаками кримінально протиправного діяння та у подальшому припиняються з різних причин; 2) відкриті кримінальні провадження відносно службових осіб придбає широкий оголос у засобах масової інформації, а їх подальше

припинення за реабілітуючими та іншими ознаками визиває негативну реакцію у суспільстві та є підставою для критиці правоохоронних органів та влади в цілому.

Сучасний стан забезпечення правопорядку та протидії злочинності вимагає від законодавця та правоохоронних органів пошуку нових шляхів удосконалення механізму протидії злочинності в частині правового, організаційного та тактичного забезпечення. Тому цілком обґрунтовано постає питання про підвищення ефективності забезпечення правопорядку та протидії злочинності із застосуванням усієї сукупності засобів правового впливу.

Успішне вирішення зазначених проблем можливе лише у разі поєднання зусиль представників юристів-практиків та науковців. У вирішенні цих проблем ключова роль приділяється юридичній науці, без творчого інтелектуального внеску якої неможливо добитися реального вдосконалення законодавства й підвищення професійного рівня юридичних кадрів.

Список використаних джерел та літератури:

1. Про Комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023-2027 роки : Указ Президента України від 11.05.2023 № 273/2023. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273/2023#n9 (дата звернення: 15.05.2026).

2. URL : https://parlament.org.ua/analytics/konczepcziya-proyektu-zakonu-pro-organy-pravoporyadku/ (дата звернення: 15.05.2026).

3. Стратегія боротьби з організованою злочинністю 2026-2030: МВС провело друге засідання міжвідомчої робочої групи. URL : https://mvs.gov.ua/news/strategiia-borotbi-z-organizovanoiu-zlocinnistiu-2026-2030-mvs-provelo-druge-zasidannia-mizvidomcoyi-robocoyi-grupi (дата звернення: 27.03.2026).

4. Кириченко О. В. Стратегія протидія кримінальним правопорушенням проти громадської безпеки: оперативно-розшуковий аспект. *Оперативно-розшукова діяльність Національної поліції: проблеми теорії та практики* : матер. Регіон. наук.-практ. конф. (Дніпро, 6 груд. 2024 р.). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2024. С. 58-61.

5. Кириченко О. В. Теоретичні засади формування системи оперативно-розшукової протидії злочинності. *Забезпечення правопорядку та протидії злочинності в Україні та у світі: проблеми та шляхи їх вирішення* : матер. І Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 17 черв. 2021 р.). Дніпро : ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2021. С. 12-17.